РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орґан Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 10-го лютого 1916. Ч. 18. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 10, 1916. No. 18.

1.500.000 ПОЛОНЕНИХ В САМІЙ НІМЕЧЧИНІ.

Австрійські війска віддалені 4 милї від Дураццa.

Анґлійський міністер війни лорд Кіченер уступає.

СПРАВА ЗАТОПЛЕНЯ „ЛЮЗИТАНІЇ“ ПОЛАГОДЖЕНА.

1.500.000 ПОЛОНЕНИХ НАХОДИТЬ СЯ В ТАБОРАХ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 8. лютого. — **Остання статистика полонених виказує, що лише в таборах в самій Німеччині находить ся під ту пору 1.429.171 полонених. Не вчислено тут тих полонених, які є в німецьких руках, але находять ся в таборах поза границями Німеччини: в Польщі, на Литві або часово в Австрії.**

Крім того привезено до Німеччини 9.700 гармат, 7.700 возів і 30.000 машинових крісів. Не вчислено тут тих гармат і крісів, які неприятель ушкодив або знищив, як також і тих, що надавали ся до дальшого ужитку.

Понад 1,300.000 здобутих крісів є в танім стані, що можна їх уживати.

Недавно тому була вість з Берліна, що загальне число полонених виносить в Австрії і Німеччині около 3.000.000, а число здобутих гармат 10.000 і 40.000 машинових крісів. З того виходить, що богато полонених находить ся поза границями Німеччини, а передівсім в Австрії і Польщі, де їх уживають до робіт коло відбудованя знищених доріг, мостів і господарств.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

АВСТРІЙЦЇ ПІД ДУРАЦЦОМ.

ЛОНДОН, 8. лютого. — **Упадок міста Дураццо, столиці і головної пристани Альбанії, уважають тутешні військові круги яко неминучий.**

Останні вісти, які наспіли з Риму, доносять, що австрійська кіннота находить ся у віддаленю всего 4 милї від Дурацца. За кіннотою наступає сильна армія австрійська, а рівночасно болгарські війска, які заняли Ельбасан, посувають ся в напрямі побережа, щоби відтяти відворот сербсько-альбанській армії на случай її відвороту з Дурацца.

Над границею сербсько-грецькою відбуває ся дальше нагромаджуванє німецьких, болгарських і турецьких війск.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ІТАЛЇЯ МАЄ ВЖЕ ВІЙНИ ДОСИТЬ.

ПАРИЖ, 8. лютого. — **Французький міністер війни Бріян відїхав до Італії, де має відбути важну нараду з королем Італії.**

Берлінські часописи подаючи сю вість пояснюють подорож французького міністра в сей спосіб, що Італія є економічно і мілітарно вичерпана та що вона є готова заключити з Австрією окремий мир. Щоби до сего не допустити, Франція вислала до Італії Бріяна.

Як звісно, Італія доси не виповіла урядово війни Німеччині, що збільшає затрівожене Англії і її союзників.

ВІЙНА НА МОРИ:

НІМЕЧЧИНА ГОТОВИТЬ СЯ ДО РІШАЮЧОЇ БИТВИ З АНГЛІЄЮ НА МОРИ.

ЛОНДОН, 8. лютого. — **З Голяндії доносять, що Німці готовлять ся до великого наступу на заході. Около 500.000 нового війска прибуло в послідних днях на захід, щоби скріпити боєву лінію у Фляндрії (в Бельгії).**

Рівночасно робить німецька фльота приготовленя до рішаючої битви на мори. Німецька фльота зістала побільшена о кілька воєнних кораблів нового типу, які щодо скорости і щодо зорyженя перевисшають всї дотеперішні воєнні кораблї. Зоруженє складає ся з 17-цалевих гармат.

Воєнні знавці заповідають, що акція німецької фльоти розпічнеть ся рівночасно з наступом німецьких війск на суші.

КІЧЕНЕР УСТУПАЄ ЗІ СТАНОВИЩА МІНІСТРА ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 8. лютого. — **Тутешні часописи подають вість про уступленє лорда Кіченера зі становища міністра війни. Його місце має обняти Джордж Дерби, який доси стояв на чолї комісії вербованя рекрутів.**

Ходить чутка, що Кіченер обійме головну команду над англійськими війсками в північній Греції або в Єгипті.

НОВІ ЗМІНИ В РОСІЙСЬКІМ КАБІНЕТІ.

ЛОНДОН, 8. лютого. — **Ґоловний контрольор Харітонов уступив з причини „лихого здоровля“ з кабінету. Його місце обняв член державної ради Покровський.**

Перед кількома днями уступив президент кабінету Горемикин, котре то становище обняв також член державної ради Штурмер.

НЕПОРОЗУМІНЄ МІЖ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ А НІМЕЧЧИНОЮ ПОЛАГОДЖЕНЕ.

ВАШИНГТОН, 8. лютого. — **Вчера відбула ся довірочна конференція в Білім Домі між президентом а секретарем для заграничних справ в справі затопленя „Люзитанії“.**

Опісля відбув німецький амбасадор нараду з Ленсінґом.

В урядових висших кругах панує переконанє, що американське правительство згодило ся на пропозиції Німеччини. Протягом кількох днів надіють ся справу затопленя „Люзитанії“ зовсім полагодити.

ЦІНА АВСТРІЙСЬКИХ КОРОН НЕСПОДІВАНО ПІЙШЛА СИЛЬНО В ГОРУ.

НЮ ЙОРК, 9. лютого. — **Вчера пополудни ціна австрійських корон пійшла о 2.00 доляри в гору. Коли перед полуднем банки жадали за 100 К, пересланих до Австрії, ціну від $13.50 до $14.00, то пополудни жадали вже около $15.50. Богато баннів зовсім не приймало корон до пересилки, або приймаючи, видавали лише посьвідки на доляри, не зазначуючи скільности корон.**

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Сомельсдик“ відійде з Ню Йорку в пятницю (11 лютого) до Ротердаму.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Оскар II.“ прибуде до Ню Йорку в четвер (10. лютого);

„Берґенфйорд“ прибуде до Ню Йорку в суботу (12 лютого).

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

СТРАШНІ ЗВІРСТВА МОСКАЛЇВ НА БУКОВИНІ.

Понизше наведений лист писали родичі до свого сина Юрія Алїєча в Бостон, Масс. Лист писаний дня 25. жовтня 1915 р. в Костинцях, пов. Вашківці (Буковина).

Дорога і люба Дитино!

Насамперед кланяємо ся до Тебе, Юрію, Тато, Мама і ціла наша фамілія, абись здоров був. Ми з ласки Бога є всї здорові, чого і Тобі від щирого серця желаємо.

Тепер пишемо Тобі про наше поводженє. Нам поводить ся ні зле ні добре. Коло нас, на Буковині, у сім часі то ще пів біди, лише не знати, як надалї Бог дасть.

Тепер описуємо Тобі про тодішний час. Богу дякувати, коло нас було тихо. В нашім селї Москалїв не було. **Як Москалї ішли в Карпати „шляховою“ дорогою, 5 миль від нас, то тодї було кілька Москалїв на другім селї, в Кабині. То там Москалї дуже великі збитки вироблювали, що аж страшно оповідати. Москалї зловили старого жида Абрамкового Мошка і прибили в садї до яблінки. Його доньку зловили у пивниці і знасилували і то кілька разів. Вона дуже була тодї ослаблена і просила ся, аби її пустили. Москалї однак її не пустили, але взяли і закопали в землю по груди і цицьки їй відрубали.** Зі склепу то всьо Москалї зрабували. На селї нічого не забирали, бо не мали часу. Були всього три днї. Люди з нашого села нікуди не втікали і лихо нас якось щаcливо минуло.

Хлїба маємо доволї, паші для худоби такеамо. Одну корову продали ми за 490 корон, а дві корови і телицю то тримаємо. Маємо також одну пару коний. Другої пари ми позбули ся тогідного року, як були проклятї Москалї на Буковині. Ті звірі не прийшли воювати, але рабувати і палити людську працю. Наш слуга поїхав був зі шандарами на форшпан до Черновець того часу, коли Москалї були в Чернівцях. То від того часу нема чутки нї про конї нї про Василя.

Три-чотири роки тому назад, то люди, бувало, між собою нераз говорили, що прийдуть Москалї і виберуть кукіль з пшениці, то значить висводять наших людий від Жидів. Тимчасом, як прийшли Москалї і стали вибирати кукіль, то пшениці більше витолочили ніж кукілю назбирали.

З нашого села пійшли на війну всї хлопи від 18 до 45 літ.

Від Олекси Шмиговатого був лист з війска. Він стоїть в Галичині і є здоровий. Служить при драгонах і вже три рази був в огни. В листї описував він про страшні річи, яких допускав ся той дикий звір — проклятий Москаль. В Галичині по селах Москалї все крали і рабували, людий силоміць до Росії забирали, жінки і дівчата то з ямів витягали і насилували, руки і груди їм багнетами відрубували; не одна з них померла в страшних муках під московськими руками. Не можемо Тобі всего описати, бо серце не витримує, а слези в очах кровю заливають ся.

У нас тепер велика дорожня. Корець кукурузяної муки коштує 65 К, жита 58 К, бараболї 36 К. 100 кільоґрамів пшеничної муки коштує 96 К. Топка соли 26 сотиків, літра молока 28 сотиків, курка 6—7 К, пара чобіт 38 К.

Проси Бога, щоби війну щасливо перебути і гаразду дочекати ся. По війнї приїзди до дому як найскорше, бо ми самі не годні дати собі ради. А по друге, кому то все лишить ся?

Бувай здорова, наша люба Дитино!

Твої родичі.

НА ВОЛИНИ.

„Луцькі Новости“ по українськи. — Залягаюча справа української школи. — Прилюдні оповістики. — Із статистики людности.

Нарешті добились ми сего, що ґазета „Луцькі Новости“ вже друкуєть ся також і в українській мові. На памятку посилаю Вам один примірник того листка, бо і Ви через поміщенє дописий, які і тут читали, причинили ся в значній мірі до сеї зміни.

А тепер ще в справі старань о отворенє тут української школи. Учитель П. Г., Українець, не виїхав лише тому, бо сподівав ся, що під владою Австрії зможе працювати для української справи; коли в Луцку заведено правильну військову адміністрацію і коли окружна команда оголосила публично, що можна старати ся о дозвіл на отвиранє німецьких, польських і російських (?) приватних шкіл, тоді він вніс дня 5. жовтня 1915 р. поданє о дозвіл на отворенє приватної української народної школи, постарав ся о льокаль (в будинку шкільнім) і дозвіл луцького маґістрату, виповнив все, чого жадали, чекав якийсь час, а коли нічого не приходило, упоминав ся кілька разів особисто в окружній власти. Просьбі не відмовлено, але і дозволу не дано. **А на неукраїнські школи дано позволенє вже дуже давно.**

Від занятя сих околиць нашими війсками аж до половини сего місяця не появилось на мурах Луцка і в околици **ніодно оповіщенє в українській мові.** Були оповістки в мовах німецькій, польській, російській і жидівській. Чи тепер се змінилось, не знаю.

Які чисті сї околиці від всяких примішок, сьвідчить між иншим отся урядова статистика: В парохії Романів, до котрої належить ще одна і три „деревні“, було перед війною православних „крестян“ 2.143, православних Чехів 223, католиків 25 душ; протестантів, штундистів і „раскольників“ в парохії не було. Костелів і каплиць нема.

В часї австрійського відвороту в половині вересня вернулась значна більшість людий домів, а потім в часї відвороту російських війск відхотілось їм знов покидати свої оселї і тому остали на місци.

Луцк, конець грудня 1915.

(З львівського „Діла“).

ІЗ ЗАНЯТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

З окупованого терену отримала редакція львівського „Дїла“ від українського жовніра такі інформації: В половині падолиста переїздив я через Люблин. Місто не знищене (з виїмком двірця). Людність також лишила ся. Польська територія — се піски, багна і сосновий ліс та монотонна рівнина. Скрізь нужда та біда. З українським населенєм зустрів ся я щойно між Холмом і Литовським Берестєм. Були се мужики, переважно латинського обряду; вони говорять по українськи, гарною, чистою мовою, ноша подібнісенька як у Галичині (темно-сірі сіраки), тільки переважно в постолах. Земля їх трохи ліпша ніж на польській території. В Берестю Литовськім зустрів я українських селян і міщан з Пинщини: їх транспортували кудись Прусаки. **У них є виразна сьвідомість національна українська і почутє відрубности від Москалїв і Поляків.** Вони вдоволені з австро-німецької окупації, що потвердили менї також тамошні Жиди. Білорусинів зустрів я перший раз коло Баранович на схід від міста Слонін. Були се мужики. Вони говорять по білоруськи і національної сьвідомости не мають. Про „малоросів“ знають. З наших пісень знають тільки „Ой не ходи Грицю“. Своєї мови і пісні соромлять ся і на просьбу, щоби щось заспівали, співають російські пісні. Супроти них сьвідомість українського населеня стоїть розмірно високо і його мова і пісні такі самі як у Галичині. Більша посілість скрізь в польських руках. Мужики малоземельні і бідні. З українськими інтеліґентами я не зустрітив ся. Тамошні інтеліґентні Жиди говорять дуже добре по українськи і орієнтують ся зовсім добре в справі відрубности української мови від російської. По білоруських селах страшна нужда, бо Москалї, втікаючи, забрали хліб і худобу. Жидів там дуже богато. Місточка чисто жидівські. Процент польського населеня на Білій Руси дуже незначний: дідичі і їх служба. Місцеве білоруське населенє думає, що по поваленю московського пановaня буде польське, до котрого воно відносить ся неприхильно, головно з економічних зглядів (противенство між двором і хатою). По По білоруських хатах часто можна зустріти книжки московські, церковні і польські. Про істнованє білоруської преси і книжок навіть не знають. Сьвята обходили там навіть латинські, тільки після східного обряду. Щойно тепер наступила зміна від часу окупації. Польські дідичі, з котрими я запізнав ся особисто, захоплені славянофільською політикою. Німців не розуміють. Один студент Поляк, з котрим я запізнав ся, оповідав менї, що український рух між універеитетською молодїжю незвичайно сильний. Як би там скоро завести українську пресу і школу, то українська національна сьвідомість розгоріла-б ся дуже скоро. Ґрунт на се знаменитий. Треба тільки скорої і запопадливої роботи. Оповіщеня скрізь тільки в німецькій і польській мові.

РОДИМЦЇ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦЇВ!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ДЛЯ ДОПОВНЕНЯ СТАТИЙ Д. ІВ. БУРАЧКА.

Пише др. В. Й. Сіменович.

(Дальше).

Секція 14: (Злука Товариств і переступних членів). Жадне тутешне (доместік) товариство не може злучитись в одно анї переняти членів иншого товариства, або фондів иншого товариства, коли така злука або переняте членів не є зроблене писаним контрактом, в котрім би були виразно висказані услівя і застереженя, на яких та злука чи переняте членів має наступити. Сей писаний контракт має бути представлений відповідному настоятелеви (суперінтендентови) асекураційному тої держави з **заприсяженим** станом (стейтментом) фінансового стану, кождого з прилучаючих ся товариств; підписаних предсїдателем і секретарем або відповідними урядниками, — що та злука зістала ухвалена через голосоване двох третих членів конвенції або двома третинами голосів кождого з осібна відділу чи братства.

По зложеню відповідно заприсяжених документів, то є контракту, на яких услівях робить ся злука (документів стану маєткового і цертифікатів, т. є. грамот членів) — суперінтендент має обовязок усе те провірити і коли він найде, що все є так, як сказано в поданих документах, і як сї услівя відповідають вимогам стейтових законів і що така злука є справедлива для прилучаючої ся орґанїзації, він має право позволити на таку злуку. Коли він не може дати на злуку свого позволеня, має обовязок заховати в тайнї усе те.

Секція 15: (Річне позволенє). Орґанїзації, котрі правно провадять свій бізнес в стейтї, можуть продовжати свою роботу в стейтї аж до першого цьвітня слїдуючого року, в якім сей закон (Біл-Ект) зістав принятий. З слїдуючим першим цьвітнем право се входить в житє й орґанїзація мусить постарати ся о новий призвіл (лайсенс). На кождий случай орґанїзація має право так довго і по першім цьвітни провадити свій бізнес, поки або не дістане нового позволеня (лайсенсу) або зістане повідомлена, що не може дальше дістати призволу на провадженє свого бізнесу. За се належить ся від орґанїзації суперінтендентови певна сума гроший яко оплата.

Секція 16: Принятє заграничних орґанїзацій — (опускаю яко маловажне для нас).

Секція 17: Уповажненє заступництва перед правом („Павер оф Аторней енд Сервіс оф Просес"). Кожда орґанїзація чи то тутешна чи заграничнa, котра тепер провадить бізнес в стейтї, **мусить** в протягу 30 днів по принятю сего білю через стейт постаратись о лайсенс і **мусить** дати на письмі суперінтендентови над асекураціями і його наслїдникам право заступати урядово тую орґанїзацію в процесах і в тім письмі має згодитись, що суперінтендент заступає перед правом тую орґанїзацію на рівнї, як би ся орґанїзація сама була оскаржена і що се право суперінтендент так довго посїдає, поки процес проти тої орґанїзації не скінчить ся і т. д. дальше. **Скаржуча сторона має право і обовязок скаржити суперінтендента асекурацій, а не орґанїзацію саму, а той по внесеню скарги проти него повідомляє о тім відповідний уряд орґанїзації.**

Секція 18: Місце конвенції і мітінґів та осїдок головного заряду. Кожде домашне товариство чи орґанїзація має право зарядити конвенцію в якімнебудь стейтї, в котрім вона має правно функціонуючі відділи і всї ухвали, перепроваджені на таких зборах, є правні, так як би відбули ся в стейтї, де орґанїзація має свій чартер чи осїдок. Однак осїдок головного уряду має бути там, де є винятий чартер.

Секція 19. (Особиста свобода). Урядники анї члени головного уряду зачартерованої орґанїзації не можуть бути відвічальні особисто за нїяку **виплату**, чи то посмертну, чи запомогову з причини нездібности члена (орґанїзації) до праці, застереженої йому статутом орґанїзації, а такі претенсії мають бути виплачувані тільки з фондів орґанїзації, відповідно до статута.

Секція 20. Зміна статута („Вейвер оф ді Провіженс оф ді Ловс"). Конституція (права) орґанїзації може застеречи собі, що жадне підчинене тїло анї жаден підчинений урядник тої орґанїзації не мають права зміняти жадного параґрафу конституції.

Секція 21. (Посмертне нетикальне). На посмертне по умершім членї або на його виплату за калїцтво жаден суд анї инша власть не має права наложити оплати (атачмент-у) за що би там не було, анї перед виплатою анї по виплатї належної суми членови.

Секція 22. („Констітушен енд Ловс —Емендмент"). Кожда орґанїзація, котра провадить бізнес після сего права, мусить подати копію (відпис) тих прав начальникови (суперінтендентови) асекурацій в протягу девятьдесяти днів по ухвалї таких прав. Друковану копію конституції і її змін та додатків, потверджених через секретаря тої орґанїзації; через виповненє сего припису тії зміни також і приняті права стають ся обовязуючими для членів.

Секція 23. (Річний рапорт). Кожда орґанїзація, яка в сїм стейтї провадить бізнес, мусить кождого року перед першим мартом надіслати суперінтендентови асекурацій справозданє в такій формі, в якій він сего зажадає. Се справозданє має підписати предсїдатель і секретар і *потвердити присягою*. Воно (справозданє) має обнимати бізнес, який орґанїзація провадила до першого грудня попередного року. Суперінтендент має право зажадати від них таких додаткових обяснень, які він узнасть за потрібні. Суперінтендент має право також в кождім часї року зажадати таких вияснень, які буде вважати за відповідні. Крім річного справозданя висше наведеного **кожда орґанїзація мусить здати справозданє суперінтендентови з суми, на яку виставила вона грамоти, т. є. на яку суму гроша члени всї асекуровані до 31-го грудня попередного року і т. д.** Тут широко біл обяснює, як се повинно бути зроблене, а власне, що **посмертне мусить стосувати ся відповідно до табелї, принятої через „Нешенал Фратернал Конґрес, Авґуст 23, 1899"**, і що обчисленє має сягати не меньше як від 1912-го р. 31. грудня і т. д. А як хоче обчисленя робити після власного стану орґанїзації, то має опиратись на смертельности з двайцяти послїдних лїт істнованя тої орґанїзації, а мусить воно опиратись на обчисленю 100.000 смертних випадків. Таке обчисленє мусить бути зроблене фаховим чоловіком, якого суперінтендент узнасть за відповідного. Дальше, кожда орґанїзація, котра виплачує членам **запомоги**, — чи то з причини старости, чи з причини нездібности до праці, то має такі фонди збирати на сю ціль **осібно від посмертного**, як також на покритє коштів веденя бізнесу такої орґанїзації. А складки на ті цїли мають бути збирані не доривочно або як комусь захочеть ся, але мусять бути збирані правильно і оперті на досьвіді, зробленім иншими орґанїзаціями. В такі разї ті фонди можуть бути держані посполу з посмертними фондами і їх не треба дїлити і т. д.

Почавши від 1914. року ось-такі рапорти (справозданя фінансові) з відповідними обясненями мають бути друковані і кождому членови орґанїзації почтою пересилані, не пізнїйше як першого червня кождого року; — або можуть бути друковані в урядовім орґанї орґанїзації. Право такої орґанїзації має в конституції собі застеречи, що коли би згадані фонди не вистарчали на всї оплати, які орґанїзація приняла зглядом членів, то її уряд має право наложити на членів додаткові оплати. Конституція тої орґанїзації може обіймати також право, що член на підставі письменної аплікації може обнизити свою грамоту (сертіфікат) через перетяженє свого посмертного фонду, иншими словами: взяти **лін**.

Секція 23 а. (Провіженс ту Іншюр Фючюр Секюріти). **Постанови для забезпеченя будучности орґанїзації.** Сей параґраф каже: Коли в 1917. р. 31-ого грудня по обчисленю виданих грамот покажеть ся, що **фонди орґанїзації по дочисленю маючих зібрати ся оплат не покривають зобовязань супроти членів орґанїзації, то така орґанїзація має обовязок се доповнити в слїдуючих трох роках. Колиж сего не зробить, то суперінтендент має право наказати се зробити, а коли по такім наказї вона сего не зробить, то суперінтендент,— коли орґанїзація не подасть достаточної причини, чому сього не зроблено — має право поробити відповідні заходи, щоб таку орґанїзацію розвязати на підставі Секції 24. сего закона.**

(Конець буде).

В ТЯЖКУ ГОДИНУ.

Темно на дворі, зоря не зоріє,
Вітер холодний від півночи віє,
Квилять вовки по степах-облогах.
Кобзо! Ти наша утїха єдина.
Поки прокинеть ся сонна Вкраїна,
Поки діждеть ся своєї весни,
Ти нам по хатах убогих дзвони.
Стиха дзвони, нехай братнеє серце
Важко забєть ся, до серця озветь ся,
Як на бандурі струна до струни.

Панько Куліш.

Квіти з сльозами,
Сльози з квітами,
Не розлучають ся, сестро, ніколи.
Скроплюють сльози
Пишнії рожі,
Свої величні, розкішні престоли.

Панько Куліш.

ЗМАГАНЄ ДО МИРА В РОСІЇ.

—о—

Росія, як відомо, є країною в висшій мірі „ориґінальною". Лїберали й деяка частина соціялїстів там усе ще ґаласують за війною, але в консервативних кругах починає вже пробуджувати ся сьвідомість того, **що Росія сю війну вже програла і повинна скінчити її можливо найскорше.** Мирові стремлїня крайного правого крила російських консерватистів яскраво виявили ся на останнім зїздї монархістів. Се стверджує ґазета „Кіевлянинъ", запитуючи: „Чому Щеґловітова а не кого иншого вибрано головою на зїздї монархістів?" і гадає, що відповіди на се треба шукати в **ґерманофільстві чорної сотнї.** Відомо преціньр, що Щеґловітов, ще як був міністром, казав, що він властиво не розуміє, чому Росія має воювати з Німеччиною. Тої-ж думки був і бувший мінїстер внутрішних справ Маклаков. Нема жадного сумнїву, що їх незрозуміне війни відбуло тепер зовсім певну зміну. Але тепер вони вже не самі..."

Противоєнне становище крайних правих (чорносотенців) пояснює їх проводир Глинка в ґазеті „Земщіна" так: „**Щасливі й нещасливі війни все викликали в Росії революцію.** По щасливім поході проти Наполєона в нас почало ся підготованє змови проти власти царя і вибухло повстанє декабристів... По нещасливій війнї 1885. р., яка примусила нас до париського договору, котрий був пониженєм для нас, почала ся змова проти царя-освободителя. А три роки по побідним поході 1887-8. р. кров царя-мученика зачервонїла на камінях улиці".

Нема жадного сумнїву, що чорна сотня починає мирову пропаґанду за тайним одобренєм російського правительства. На якусь опозицію проти правительства крайні праві (чорносотенці) зовсім не здатні. Вони більші монархісти нїж сам монарх, не тільки тому, що належать переважно до кляси дїдичів, яких інтересів правительство так старанно береже, а й через те, що правительство платить їм добре за їх „патріотизм". На тривкий звязок монархістів зі сучасним правительством Росії вказує зрештою дуже яскраво й те, що на їх з'їздї явив ся заступник Хвостова Бєляєв й урочисто передав зїздови привіт свого патрона. Урочиста заява мінїстра заграничних справ Сазонова в економічній комісії Думи про те, що Росія буде провадити війну доти, доки не зломить ся військова сила Німеччини, нікого не може здурити. Заявити отверто, що настала крайна пора скінчити зачату Росією кроваву авантуру, Сазонов не може, боячи ся великого обуреня Анґлії. Але правительство безперечно починає вже через своїх консервативних аґентів підготовлювати настрій для зробленя мира. І нема жадного сумнїву, що слова про мир, сказані навіть непопулярними чорносотенцями з порученя непопулярного правительства, з одушевленєм стрінуть широкі маси російської людности. До війни ті маси, а зокрема селянські маси, ставили ся досить байдужно, але проти дорожнї й недостачі засобів поживи починають рішучо протестувати. Також і російські лїберали знають, що нарід війни вже давно не хоче. Відомий російський письменник Н. Бердяєв пише наприклад у „**Біржевих Вєдомостях**", „що небезпека зі сторони ворога щораз меньше одушевляє російську суспільність. Ми живемо — пише він, — під страхом недостачі поживи. Заосмотренєм в поживу інтересують ся тепер значно більше ніж війною. **Про дрова, цукор і муку говорять тепер в Росії більше нїж про війну, бої, атаки...**" Та не зважаючи на се, затуманені своєю шовіністичною політикою російські лїберали аґітують далї за провадженєм війни. Наслїдком сього може бути те, що й пораженє Росії не принесе її горожанам лїберальних реформ, а навідворот зміцнить консервативні партії, що перші починають говорити про мир, так бажаний масам російського народу.

М. Троцький.

ЛИСТ КАТРУСІ.

(Дальше).

5.

Я кілька днів до тебе не писала,
Бо не могла, бо знаєш, моя мати,
Мати моя, — як тяжко се сказати! —
Вже не живе...
Що я перетривала,
Того тобі не описати.
Дантейське пекло!
Ніч така спокійна
І зорешлива, ясна, боговійна,
Місяць вікном у хату зазирає,
Чути, як лист зірветь ся і спадає
В саді на стежку. На ту стежку, милий,
Якою ми нераз розмріяні ходили
Й снували думу про щастє.
А нині?...
Північ минула. О першій годинї
(Години тої, поки жити буду
Мабуть нїколи й нїяк не забуду)
Мати зірвалась, широко повіки
Відкрила. „Бачиш! Чому тії ріки,
Як кров, червоні? І якже з них пити?
Як в них купатись? Як тут довше жити?
Треба йти ґеть!... Чи чуєш, що се? Громи?
Зближає ть ся мабуть кінець Содоми,
Йде хвиля суду..."
А то, бачиш, в дали
Перші гарматні стріли залунали
І змовкли. Тільки відгомін землею
Йшов, мов би хто скалу лупав під нею,
І тільки чути придавлені стони
Понад селом. Се так стогнали дзвони
За кождим стрілом.
„Відчини комоду,
Подай спідницю! Не ту, ту зі споду,
Шовкову, чорну. Треба-ж привитати
Коханих гостий. Чуєш? Йдуть до хати:
Єдиний син мій, з ним твій наречений,
А з ними наші стрільцї... Втворяй, доню,
Преціньр раз, Боже!" [браму!
Що вам, що вам, нене?
Се вітер грає... Вспокоюю маму,
Хоч добре знаю, що річ незвичайна
Станесь за хвилю... Нараз — хата крайна
Бухнула димом, палає, мов сьвічка,
Я до вікна, а там — крівава річка,
Небо в огнї. Шум, — рев, — крик розпуки.
Засуятились люди, ломлять руки,
Мов божевільні бігають... О, горе!
Прірвав ся беріг і бухнуло море...
Що-ж менї бідній на сьвіті почати?
Там ворог — тут знов тяжко хора мати,
Я поміж ними немічна, безрадна,
Мов без галузки квітка самопадна
В осінну бурю, пірвана вітрами...
А мати своє: „Біжи-ж бо до брами,
Біжи на стрічу! Доню! Де ти? Де ти?"
В тім двері — скрип! блиснули баґнети
Московських еґрів...
О, буду вмирати,
А тую хвилю буду памятати,
І навіть, схоче Бог, що в небі буду,
Того пекла й там я не забуду!...
Хора піднялась нагло і повіки,
Що мали вже замкнути ся на віки,
Нараз насилу відкрила широко.
Га! Той перестрах! То диво! Га! То око!
Одна велика безодня терпіня...
О, люди! Люди! Таж ви не з каміня!
Щоб ви відчули трохи, хоч в частинї,
Що чула мати в тій однїй хвилинї,
В однім моментї, як би ви відчули,
Може би инші, трохи инші були!...
Глянула, руки мовчки заломила
І повалилась стрімголов... Не жила...

* * *

6.

Тепер я, мій милий, не маю
В живих на всїм сьвіті нікого;
Нї батька, нї мами, нї брата, —
Тебе лиш, тебе лиш одного.

Тебе лиш. І то, Господь знає,
Куди за тобою лїтати
Думками, чи в поле безкрає,
В степи, чи в висоні Карпати?

Хиба я, коханий, полину,
Як сонце зайде за горою,
В будучу вільну Україну;
Там певно стріну ся з тобою.

Там певно на нас вже чекає
Приют і безпечна остоя.
Вперед! Перед нами безкрає,
За нами зруйнована Троя.

Богдан Лепкий.

ЯК ЗОЛОТО З ЗЕМЛІ ВИКОПУЮТЬ.

Один знакомий пруський майор, „ортскоммандант" в однім нашім подільськім місточку, стрінувши мене случайно, питаєть ся:

— Ви Українець?

— Так — кажу.

— Глядіть, я дотепер мав вражінє, що Українці дуже бідний нарід. Я думаю лиш про матеріяльний бік.

— А тепер? — питаюсь. І він розповів:

— Щоби в якийсь спосіб зібрати золоту монету, звернув ся я із запитом і зазивом до Жидів сего місточка. Вони розповіли, що самі, правда, золота не мають, але дооколичне сільське, українське населенє його купами має, позакопуване в земли. Найлїпший спосіб, щоб його відти видобути сей, що кождий мужик, який прийде за перепусткою, має принести бодай одну золоту штуку, яку йому виміняєть ся на паперові гроші; инакше не дасть ся перепустки. І гляньте, протягом 10 днів я зібрав понад 1600 корон золотої монети і відіслав до вашого державного банку.

Я онїмів і зробив дуже дурну міну.

— Ви звиніть, каже, коли населенє не патріотичне, без жадного „штатсрезону", мусить ся прибігати от хоч би до таких невинних в своїй суті штучок.

І ми попрощали ся.

Приходить до мене за кілька днів мужик. Він чогось хотів у Німців, вони його не розуміли і відіслали до мене.

— Чого хочете? — питаюсь.

Він мовчки, поволи, з повагою витягає узлик, розвязує його довго і без слова кладе золоту десятикоронівку на стіл.

— То на що?

— Та прошу о перепустку переїхати через міст, зібрати решту бараболянки з поля.

— Добре, а на що 10 корон?

— Таж инакше не дають перепустки, — каже, — як не виміняєть ся золота.

— Ба, а деж ви взяли золото?

— Та купуємо всі в місті у Жидів.

— А кількож ви за него дали?

— 14 корон. А є люди, що давали Жидам і по 16 корон за золоту 10-коронівку...

І я зрозумів, як то наші мужики з земли золото викопують.

О. З. С.

Місце кватири, грудень.

Українські Січові Стрільці.

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

—o—

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).
(Право передруку застерігає собі автор).

—o—

I.

При кінци серпня і з початком вересня (1914. р.) мусіли У. С. Стрільці — такcамо як і инші війска — виїхати з Галичини. З кождої місцевости відїздили групи Стрільців до Львова, до Стрия, на Угорщину. Тут подаємо один нарис, в котрім описано, **як вибирали ся в дорогу станиславівські Стрільці.**

Замітимо при тім, що кождий уважав тоді Українських Січових Стрільців національним війском, яке буде бороти ся і працювати в українських національних справах. З того переконаня зродив ся незвичайний запал при орґанїзованю сего українського війска.

II.

Якийсь рух і голоси будять нас. Із просоня не годні ми ще зрозуміти, про що ходить. Аж як до сьвідомости доходять слова: „Сейчас вставайте. Алярм!" — ми притомнїємо в одній хвилї.

— Що стало ся? Вправи? Чи курінний отаман приїхав? Чи виїздимо куди?

— Не знаю. Прибіг дижурний, крикнув: „Алярм!" — і побіг дальше.

Скоренько зібрали ся, живо машируємо через пустїсеньке місто до касарні Укр. Січових Стрільців.

Вартовий зголошує нас до канцелярії.

Приказ короткий:

— О першій годині станете тут готові до відїзду.

Тепер питаємо ся здивовані вже приватно:

— Що такого стало ся? Чому так скоро відїздимо? Вчера ще ніхто нічого не знав.

— Москалї вже кілька миль відси, з сего боку Днїстра.

Враженє сих слів дуже сильне, мимо того, що ми знали, як скоро „вони" займають галицьке Поділє. Всетаки ніхто не вірив, що вони так скоро прірвуть ся через природну запору — Днїстер.

— — — — — — — — — —

Дворець. На перонї (дині) стоять довгими рядами Укр. Січові Стрільцї в цивільних одягах.

Тимчасова старшина вештаєть ся, стараєть ся про заладоване провіянту у вози, призначені до перевезеня Українських Січових Стрільців, удержує порядок.

Надходять члени Повітової Боєвої Управи. Вони прибиті воєнними випадками. Не радять їхати; але як ми наперли ся, то не противлять ся. Дали й чотириста корон на дорогу.

— Даємо, скільки можемо! — кажуть. На непевне вас виряджаємо. Не знаємо навіть, чи дозволять вам увійти до Стрия. Може се місто вже замкнене через недостачу поживи — і вас туди не пустять. Може скитальцями підете по сьвіті, хлопці!? Бажаємо вам щасливої дороги та всего добра! Пишіть, що з вами дієть ся, поки буде можна. Передавайте листи.

Тут якась голоснїйша розмова звертає нашу увагу.

Хтось підходить до нашого гурту і каже до тов. Дївнича:

— Товаришу команданте, той хорий Стрілець прийшов сюди і конче хоче їхати з нами.

— Приведіть його сюди.

А за хвилю говорить вже командант до впертого:

— Товаришу! Стрілецька поборова комісія признала, що Ви нездатні до Стрільців. Тож я не можу вас взяти зі собою. Ви останетесь тут!

— Товаришу команданте! Як я маю й так незадовго вмирати, то зробіть менї ту ласку, щоби я міг перед смертю ще хоч одного-двох ворогів трупом положити. Тодї лекше буде менї вмирати!

— Товаришу! Я сказав вже: Ви останетесь тут.

Та Стрілець звернув ся ще з горячою просьбою до присутних членів Повітової Боєвої Управи, щоби вплинули в його користь на тов. Дївнича.

Але і їх слова не помогли. Командант не уступив.

Гомонить приказ:

— Всїдати!

Стрільцї товплять ся, займають місця, усадовлюють ся у возах!

Якраз поперед вікна нашого поїзду несуть ранених жовнїрів із подільських боїв.

Чорні лиця, запалі очи, білі бандажі — мелькають поперед наші очи; — часом червоні плями на перевязках, остовпілі очи, або замкнені. Забандажовані руки, ноги, груди, голови. Нераз так, що ледви очи видно і рот. Санїтети з камяними лицями.

Якось дивно і болюче стискаєть ся серце у молодих жовнїрів, Українських Січових Стрільців, що їдуть на бої з таким жаром — на вид сих страшних наслїдків війни.

Та ось свист. Поїзд відїздить.

Із сумішки ріжних настроїв: сьвідомости, що відїздимо на війну, на непевне будуче і своє і національне, із виду ранених воїнів, із запалу, що жене хлопців до українського війска, родить ся і зриваєть ся наш гимн.

„Ще не вмерла Україна!" — лунає по широкім просторі залюдненої стації.

Кождий відчуває ще потребу чогось більше пристрасного, висказаня того чогось, що пхнуло нас у вир кровавої війни, що казало тепер кинути хату і родину — і прийти сюди.

Садами і городами передмістя, полями і лугами підміських сіл лунає могучий спів:

Не пора, не пора, не пора
Москалеви й Ляхови служить.
...Нам пора для України жить!

І тихо отворяють ся двері і з винуватим лицем всуваєть ся хорий товариш, Український Січовий Стрілець, що мав остати дома.

— — — — — — — — — —

Від поважних пісень переходять Стрільцї поволи до веселих. Цїлий уманений поїзд оживлюєть ся, сьміє ть ся сьміхом весїля, житєвої радости, безжурности; часом тужить сумом осїнних настроїв; довгих, безмежних, безцїльних днів; і знова оживає і впиваєть ся співом та ніжними тонами ожиданя.

І мелькають поперед вікна розлогі поля, чепурні гаї, чистенькі білені хатки, тихі села галицької підгірської України.

Ростислав Заклинський.

Писано у Відни 24. мая 1915.

Що з того?

Обложили чорні хмари,
Грім струснув верхами гор...
По долинї, по дуброві
Полилась рікою кров.
І покрилось сонце млою,
Потекли дощі з очий,
Стисло серце самотою,
Стало лячно, як в ночи.
Щораз гірші блискавицї
І сильнїйше грім гремить...
Поховались звірі й птиці,
З переляку все дрожить...
А пощо, щоб хто спитав,
Граблять, палять все і всюди,
Кажуть, що так Пан-Біг дав...
В морі лютого пожару
З димом вверх добро летить:
Там, де плуг, соха орала,
Рукопашний бій кипить.
То зібрали ся й боронять
Рідний край від ворогів,
Матір-землю кровю поять,
По приказу тих царів
Заступають ся за нами
З ласки свої для добра;
Сїють трупами, кістками, —
В крови топить ся земля!
Душі горді, ненаситні,
Їм все мало, все для них!
Самолюбці неутишні,
Що-ж ви грабите других?
І як круки в поли крячуть. —
За указом шлють указ...
Темний люде, деж ти бачив
Того ворога за час?
Божу заповідь зломили
Довгополії жерці,
Людям пекло сотворили
Позолочені тельцї!
А щоб більш людий набити,
Крови людської сточити, —
Правлять служби по церквам,
Просять смерти ворогам!
Поле трупами покрили,
Села, міста попалили,
Плачуть жінки і дїтки,
Мов на полї пташечки.
Офіцири, ґенерали
В жертву диній темнотї
Власні голови поклали...
Що-ж з їх тої доброти?
Вже й могили ті забуті,
Де поховані вони,
І як плачуть, — їм не чути, —
Їхні дочки і сини.
Деж ті добрі ідеали,
Що живуть в людських серцях?
Чом перекою не стали
В диній оргії житя?
Чи в пустинї де блукають,
Злими загнані людьми,
Гірко плачуть та зітхають
Без любови та одні?
Війте, вітри, війте, буйні,
Вихре, рви, дери, гуляй,
Кров побачиш, мертві трупи,
То без жалю засипай!
Палахти, червоний огню,
Розійдись на цїлий сьвіт,
Нехай гинуть лани пишні,
Вся земля нехай горить!
Лийте сльози, плачте, люди,
Щоб аж небо враз гуло!
Що тепер із вами буде,
То, як сьвіт став, не було!...
Ви на сльози не вважайте,
Богом мазані царі,
Дїтий своїх посилайте
На кроваві вівтарі!
Як занудить в серци болїсть,
Щож до того... То не страх!
Заливайте вином совість
Та купайте ся в сльозах!
Схаменїть ся, добрі люди,
Пити кров вже досить вам,
Щастє найдемо в любови,
Само серце каже нам.

* * *

Вже і хмари розійшли ся,
Сонце сьвітить, аж тремтить:
Де погляну, подивлю ся:
Дрібний дощик напотить...

Петро Сова.

Від Редакції. Автор сього вірша — полонений селянин, Українець з українсько-білоруського пограничча на Поліcю. Вірш поданий без змін, тільки деякі прикмети північно-українського діялекту заступлені відповідно до принятої загально-літературної мови. Думаємо, що висловимо бажанє всїх наших читачів, бажаючи авторови дальших як найкрасших успіхів, — пише віденська газета „Вістник Союза визволеня України".

НАШІ ЖОВНЇРИ В РОСІЙСЬКІМ ПОЛОНЇ.

(З урядового жерела).

I.

В поодиноких часах сьвітової війни вже дуже часто звертало ся увагу публиці на суперечности, які панують між звичаями сухопутної війни, які за згодою всїх культурних держав уложено в міжнародній угоді в Гаазї 1907. р., і тими подіями, які відгривають ся тепер на боєвих фронтах. Однак не лише в самій боротьбі дійсність переступила границї, які зазначило міжнародне право, але і по боротьбі доля жовнїрів, котрі мусїли піддати ся і дістали ся в полон, инша, ніж повинна бути після міжнародного права. Що пережили передівсїм австрійські жовнїри в російськім полонї, є виключеним, щоби в Росії, яка признала гаґську угоду, поступовано після сего артикулу угоди з р. 1907, який запевнює полоненим людяне поведенє.

Правдивість сього твердженя виходить з оповідань австро-угорського офіцира, котрий 28. серпня 1914. р. ранений дістав ся в полон і тепер вернув яко виміняний калїка.

Як довго справоздавець находив ся яко ранений ще на австрійській области (від 1. вересня до 5. жовтня 1914. р. в Золочеві), його житє було можливе мимо тодїшнього занятя частини краю Росіянами. Тамошнє населенє старало ся усмирити безоглядности російського війска. З військової сторони не переводжено контролї над раненими. Підчас тижневого побуту в золочівськім шпитали один одинокий раз прийшов російський офіцир і той перешукав, чи ранені не мають при собі оружя.

Гіршою була доля ранених, коли з кінцем вересня 1914 прийшло до опорожненя шпиталю. Ранені мусїли дня 23. вересня 1914 р. чекати на відїзд поїзду 23 години і при сїм не подбано за поживу. Перевіз справоздавця до Підволочиск відбув ся 5. жовтня 1914 р. у возї для худоби разом з російською мужвою; в нїм уміщено 13 тяжко ранених. Не було опіки, так що побут у возї був неможливий.

Перед відїздом з Підволочиск до Києва мусїли ранені ждати три днї на двірци в Підволочисках в санїтарнім возї 4-тої кляси. Підчас їзди до Києва справоздавець упав у возї і зломив собі вдруге ногу, ранену двома стрілами. Просьби о отворенє перевязки були безуспішні. Панна Р., яка була перед іспитом на доктора медецини, хотїла зробити тяжко раненому так зване вікно в перевязцї, однак мусїла се залишити, бо управляючий російський лїкар в київськім шпитали заказав се яко непотрібне.

По приїздї до Москви (21. жовтня 1914) показало ся при оглядинах зломаної ноги, що вона мала крім рани і зломаня ще другу рану на долїшнім стегнї, якої російські лїкарі дотепер не доглянули.

Яко знаменне для істнуючих відносин заслугує згадати, що один молодий російський офіцир накидав ся підчас побуту в Москві дня 22. жовтня 1914, що зміняє австрійські гроші і хотів при тім рахувати 22 копійки за 1 корону. Щойно за посередництвом одної женщини з Червоного Хреста охоронено ранених від тяжкої лихви.

При переїздї в Москві з одного двірця на другий дня 23. жовтня 1914 ранені були виставлені на висьміваня населеня, передівсїм шкільної молодїжи. Погані слова міняли ся з погрозами і ознаками погорди найнизшого рода.

Коли ранені прибули до шпиталю в Костромі — 25. жовтня — дали їм ліжка, котрі перероблено з дїточих ліжок, і тому були за короткі; їх надточили мішками з соломою. Прокормленє в сїм шпитали було монотонне і недостаточне. Поведенє з офіцирами не відповідало анї їх станови, анї не узглядняло також і сього, що се були хорі офіцири. Жадали від них, щоб скинули офіцирські відзнаки. Не позволяли навіть і на прохід в подвірю.

Хоча рани і ушкодженя нашого справоздавця ще не були вигоєні і він мав ще гіркі болї, віділали його при кінци падолиста на Сибір. Хотїли відібрати раненим також і кулї. При тім мусїв він іти пішки через замерзлу Волгу до 5—6 верстов віддаленого двірця. Аж по прошенях і представленях дозволено, що полонені офіцири сьміли винаймити сани, за котрі мусїли заплатити самі — і також і за російського офіцира, який їздив з ними. В дорозї діставали офіцири, від Омска почавши, денно 75 копійок, однак стільки ішло також у кишеню підофіцира. По прибутю до Красноярска (10. грудня 1914 р.) дістали 5 офіцирів росіян в однім кітлї, який звичайно уживаєть ся при митю. Ложок не було; російські жовнїри зичили офіцирам деревляні ложки, котрі витягали з чобіт, щоби можна було зїсти росіл.

Тільки про подорож до табору полонених в Красноярску. Тепер дещо про відносини в самім таборі!

II.

Росіяни ділять австрійсько-угорських воєнних полонених після народностий. Се не було-б причиною до скарг, як би воно робило ся для того, щоб улекшити зносини і побут тим жовнїрам, котрі розуміють ся між собою, або взагалї як товариші близші до себе.

В таборі в Красноярску (командант підполковник Ґуляр, потім полковник Кодінець) було в зимі 1914—15 р. 400 офіцирів і 9.000 мужа. Офіцири мусять мешкати по 3 до 4 разом в кімнатах, котрі великі лиш на 16 до 20 квадратових метрів. Лиш не много зі штабових офіцирів мають для себе маленькі кімнати. В Оренбурзї було приміщених 12 офіцирів в пивници, яка мала 24 квадратових метрів.

За біленє кімнат, яке є конечне з санїтарних причин, мусять платити офіцири з власних средств. Виходків не чистять взагалї; в зимі вони замерзають; просьби о усуненє сього все даремні. Про паливо також не дбаєть ся достаточно. В зимі дають для кождої груби, котра має загріти 2 кімнати, 5 кавалків дров, а в лїтї 3 кусники.

Уряджене офіцирських мешкань дуже зле і недостаточне. Одиноким уряджeнєм сих кімнат се хиба деревляні ліжка, повні блощиць.

Мужва приміщена в цегольних бараках, кождий барак мусить, хоч би він був збудований лиш для 500 полонених, примістити 2.000 мужа, так що для кождого мужа остає простір 61 центиметрів ширини для лежі. Люди лежать на причах в двох поверхах без соломи і без коців, так що много полонених дістає рани від лежі.

В Оренбурзї служить стайня верблюдів, котра є 15 кроків широка і 60 кроків довга, для приміщеня 1.400 мужа; вони мусять лежати в чотирох поверхах один верх другого.

Прокормленє мужви зле і в недостаточнім вимірі. Мужва дістає пять разів на тиждень по 100 грамів мяса денно, хлїба за мало; сей хлїб цїлком чорний. Рано і в вечір горячу воду. Один російський будівничий підприємець, основатель табору в Красноярску, запримітив одного разу, коли бачив корм, який давали полоненим, що він не сьміє давати такої їди своїм робітникам, бо вони не знесли-б її.

Чай і цукор дістає мужва неправильно або взагалї не дістає. Російська мужва краде часто живність, призначену для полонених.

Алеж бо і з власного не може мужва поліпшити собі їди, бо не дістає платнї (лєнунґ). Мужва не має можности дбати навіть про чистоту тїла. Кусничок мила, який дістає чоловік на місяць, смердить.

При уживаню полонених до робіт роблять обіцянки, яких опісля не додержують.

Так пійшов один резервовий офіцир з 120 мужами до копальнї угля на півночи від Красноярска. Мужві обіцяно денно 2 до 3 рублї. Минуло 14 днів, а люди не дістали своєї плати за роботу. Коли прийшло до виплати, наперед відтягнено мужві 50 рублів, які були призначені для лїкаря. Потім відтягнено ще кождому чоловікови кошти за полотняну накидку, певну суму за осьвітленє в копальнї, за вибухаючий матеріял, кошти шевця і кравця, так що кождий з мужви мав по 14-дневній дуже тяжкій працї яких 7 рублів довгу.

Дуже тяжкі були дисциплінарні кари. Карають тяжко, несправедливо і за найменьше переступленє карности. Також лучаєть ся, що покараний находить ся в арешті ще місяць по відсидженю своєї кари; таке стало ся також одному офіцирови.

Яко приміри на неоправданє і безмірно строге покаранє служать отсї случаї:

Один офіцир був у тій добрій вірі, що йому позволено вправляти музику, і грав. За се всаджено його на три днї до арешту.

Иншого офіцира, котрий уважав на задержанє карности серед полоненої австро-угорської мужви, тримано без підстави чотири тижнї в арешті і за кару перевезено його на стацію пятнистого тифу.

Одному полковому лїкареви заказано ходити коло одного раненого полоненого. Його відведено, побито і замкнено на 8 день в арешті.

Вкінци лучало ся часто, що російська мужва поштовхувала і побивала офіцирів і проти сього не виступлено.

Санїтарні відносини у таборі в Красноярську дуже сумні. Навіть у шпитали табору не панували хоч на-пів упорядковані відносини, відповідаючі найпотрібнїйшим вимогам гігієни. Допервa меморіял лїкарів, в котрім вони заявили, що поведенє російських властий є убийством на офіцирах, лїкарях і мужві, спонукав приcланє російського лїкаря і аж тодї поліпшило ся дещо у шпитали.

При такім роді мешкань, серед густого поміщеня і при недостаточнім відживленю були слабости серед полонених самозрозумілим наслїдком. Прийшло також до епідемії тифу пятнистого, яка забрала без числа жертв серед полонених в таборі. Коли взагалї можна було здавити епідемію, то се належало приписати лиш безупинним жертвоносним заходам власних лїкарів, офіцирів і мужви. Російська управа не робила жадних заходів; смерть полонених була їй зовсім байдужна.

Подібні санїтарні лихі відносини панують після подань одного австро-угорського ветеринара також в таборі в Новониколаєві. Там умерло лиш на пятнистий тиф 7.000 мужа.

Побут в таборі Красноярска подає також се сумне явище, що в Росії не обходять ся по людськи не лише з полоненими, але також з поодиноким хорим, коли він належить до чужої держави.

В січни 1915 р. вислано до табору чотирох жовнїрів з сильною горячкою при 30 степенях зимна. Сани, котрі везли їх, вивернули ся. Люди випали з саний, і їх лишено так через цїлу ніч. Тільки на другий день рано превезено їх до табору з обявами тяжкого замороженя.

Одна інтернована з Східної Прусії в вагітнім станї захорувала в січни 1915 на віспу; її перевезено до міста разом з трупом жовнїра, помершого на пятнистий тиф при 30 степенях зимна. При повороті везено в тих самих санях мясні засоби для табору.

Похорон жовнїрів чи офіцирів, котрі померли в полонї, відбуваєть ся в найнечестивійший спосіб. Трупи кладуть голі до трумн, несуть в трумнї на цвинтар і там без трумни кладуть в масовий гріб.

По такім звітї відчуває кождий, що вже саму вість про поворот з полону принимано як спасенє. Та і в подорожі через Росію відчуто неодин брак, неодну прикрість. У Фінляндії чули ся полонені наслїдком чемности і дбалости фінських сестер Червоного Хреста близше культури і цивілїзації. Щире співчутє і уважну опіку найшли вони на шведській землї.

Тим, що вернули до вітчини, являєть ся першим обовязком памятати про товаришів, котрі лишили ся в полонї, і їм о скільки всилї помогти.

ДОВІЗ ПОЖИВИ ДО АВСТРІЇ ЗІ СХОДУ.

Побідний похід військ австро-угорських, німецьких і болгарських на Балкані як також успіхи турецьких військ несуть зі собою не тільки військові але й господарські користи. — Населенє осередних держав радує ся дуже з отвореня дороги на Схід і сподієть ся довозу більшої кількости збіжа, мяса, вовни і т. п., а тимсамим значного зниженя цін на сї найбільше потрібні до житя средства. Ся пересадна надія більше однак може зділати злого ніж доброго. — Ми привикли вже до ощадности, до точного і розумного ужитковання економічних дібр і ся ощадність позволила нам видержати майже півтора року без обави о голод. — Неточні й пересадні вісти о надзвичайних богацтвах, які прийдуть до нас Дунаєм чи зелізницею зі Сходу, можуть дуже легко зменьшити ощадність, до якої ми вже привикли ся, — в кождім случаю спровадити розчарованє, а в слід за ним невдоволенє та пригноблене.

Щоб забезпечити ся від тих непожаданих турбот, добре буде, коли ми тії свої надії спровадимо до властивої міри.

Болгарія зуживає для себе лише дві третини своїх рільничих продуктів, отже одну трету може без шкоди для себе позбути. Туреччина не вивозить свого збіжа навіть у звичайних часах, противно, сама його спроваджує, натомісць може нам доставити вовну, шкіри, каву і полудневі овочі.

Як Болгарія так і Туреччина посідають в значних скількостях дерево. — Не треба також переціновувати питаня привозу рогатої худоби, свиний і овець, бо сей привіз не може бути так видатний, щоби потягнув за собою знижку цін. Натомісць дуже поважні користи будемо мати з копалень. Сербія є богата в зелізо і мідь, а Румунія в нафту, якої довіз був доси незвичайно утрудненний. Болгарія має богаті поклади угля, а також цину і олово; в Малій Азії знайдемо в значній скількости мідь.

Не улягає отже сумнівови, що військова побіда союзних держав лучить ся з господарською побідою. З другої однаже сторони належить перестеречи перед занадто рожевими понятями тої побіди у відношеню до справи заосмотрюваня в средства поживи цивільного населеня, так як господарські добичі є в більшій части того рода, що не викличуть безпосередного впливу на значнійшу продаж тих средств, о які ходить в першій мірі широким верствам консументів. — Тому — щадім дальше.

(З львівської „Свобода").

ПОВІДОМЛЕНЄ.

—o—

Всї, котрі занимають ся збірками на фонди під зарядом Федерації Українців і ті, що присилають жертви до касієра Федерації, зволять ласкаво приняти до відома, що з присилкою грошний мають присилати до касієра **тільки** спис жертводавців і ціль, на яку призначено дану жертву. Всякі дописи, подяки або поклики не належать до спису жертводавців і се занимаючі ся збірками або висилкою тихже мають посилати осібно в роді дописий до редакцій часописий, в котрих хотять, щоб такі дописи, подяки чи то поклики були поміщені. В виказах присланих жертв оголосусь і буде оголошуватись тільки імена жертводавців і зложені суми жертв.

За Тов. Федерація Українців:

С. Ядловський, касієр.

ДІЯВОЛ ГОСТЮЄ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ РУСИ.

— Братя Русини-Українції! Послухайте, що вам скажу. Я прийшов сюди, на американську Русь, просто з пекла. Післав мене сам найясніший пан Люципер. Був він дуже зажурений, як подивив ся на американську Русь. Дивіть ся він, а лиця всіх Русинів-Українців звернені до старого краю, де тепер страшна руїна. Любов до братів і до рідного краю — се добра річ, але не у нас. Се подобаєть ся лише в небі, а в пеклі се викликало страшне негодоване. Як хочете мати ласку в пеклі, то можете заслужити собі на неї лише братовбитством, а не братолюбєм. Розумієте? Власне длятого пан Люципер вмисно післав мене ратувати ситуацію. Я маю пускати вам перед очима **отсе блудне колесо**. Ви будете задивлені в нього і цілком не будете бачити, що діє ть ся у ганім рідним краю. А тоді, будьте певні, що будете у великих ласках пекольних і найясніший пан Люципер буде мати для вас своє чортівське серце.

УРЯДОВЕ ПРИЗНАНЄ

для хору „Української Бесіди" в Ню Йорку.

U. S. DEPARTMENT OF LABOR

IMMIGRATION SERVICE

98524/203 OFFICE OF COMMISSIONER OF IMMIGRATION

ELLIS ISLAND, NEW YORK HARBOR, N. Y.

February 1, 1916.

Mr. Myron Korykora,
Director, Ukrainian Besida Association,
72 St. Marks Place, New York City.

Dear Sir:

I write to thank you and your fellow members of the Ukrainian Besida Association for the fine concert given at Ellis Island on Sunday afternoon last for the benefit of the immigrants detained here. Unhappily, I was unable to attend in person, but I am assured by several of those who were so fortunate as to be here that the concert was one of the best we have had, and that it was very greatly enjoyed, both by the immigrants and the numerous guests who were present. The picturesque costumes worn by the singers added greatly to the attractiveness of the occasion.

Please extend to all the members of your Association expressions of our most grateful appreciation. Possibly you will be able to favor us again later in the season. I sincerely trust so.

Sincerely yours,
Frederic C. Howe,
Commissioner.

По українськи се письмо звучить:

Пан Мирон Корикора, дірігент, Товариство Українська Бесіда, Ню Йорк Сіти.

Поважаний Пане!

Я пишу, щоби подякувати Вам і Вашим товаришам, членам Товариства Української Бесіди за красний концерт, даний на Еліс Айленд минулої неділі пополудни для задержаних тут іміґрантів. На жаль, менї було не можливо бути на нім особисто, але кілька з тих, що були тут присутні, запевнили мене, що сей концерт був одним з найліпших, які ми мали, і що ним одушевляли ся дуже як іміґранти так і численно зібрані гості. Мальовничі строї співаків причинили ся значно до атракції сього виступу.

Прошу передати всім членам Вашого Товариства вислови нашої найщирійшої подяки. Можливо, що Ви будете в можности завитати до нас знова в пізнійшій порі. Я щиро сього надію ся.

З поважанєм

Фредерік С. Гов,
Комішенер.

НОВИНКИ.

ВИСОКА ВІДЗНАКА.

Черновецька „Буковина" з 25-ого грудня 1915. р. пише: Тутешний гр.-кат. крилошанин о. Келистин Костецький став на днях папським протонотарем „ад інстар партіціпанціюм ін нумеро". Ся відзнака є найвисшою по владиці і дає право носити мітру, жезл, владичний хрест і фіолєтову одіж. Ся відзнака надає титул о. митрата; його титулує ся по латині „Ілюстріссімус", а по українськи „всесьвітлійший". Другого дня Різдвяних сьвят приїде до Черновець станиславівський епископ і вручить номінатови ті високі відзнаки. Се відзначенє є найвисшим між всїми кат. достойниками на Буковині, — Витаємо щиро о. митрата до високого відзначеня. О. Костецький щирий Українець, визначний і діяльний член нашої громади і ревний та добрий сьвященик. Підчас російського найзду він твердо стояв на сторожи прав церкви і нашої народної думки і, хоч грозили йому московські власти, не дав ся звести з правої дороги. Честь Йому за се!

—o—

НАГОРОДА НОБЛЯ І УКРАЇНЦЇ.

Львівське „Укр. Слово" пише: Ані один заслужений наш земляк, член великого, культурного, 36 мілїонів числячого народу не отримав ще нагороди Нобля. Вина сього в тім, що не маємо ні свого університету ні академії, котрі мали би предкладати кандидатів до нагороди Нобля. Як з одної сторони треба безнастанно, щоби наші денутації політиків і другі чинники робили заходи у цісаря, міністрів і намісника, щоби ми університет і академії отримали, так з другої сторони повинні ми розвинути акцію, щоби наші заслужені поети і учені удостоїли ся нагороди Нобля.

Саме в справі признаня нагороди Нобля для д-ра Івана Франка вніс о. др. Застирець широко мотивоване представленє до королївської шведської академії (Nobelpreissausschus) в Стонгольмі. Референт представив великі заслуги поета, борця за свободу, людські права для народу, яко ученого, що кромі нашої мови писав ще й німецькою, польською, російською, та як найбільшого в Словянщині сучасного поета і ученого. Зазначено там також, що признане нагороди для жиючого серед найтруднійших обставин ювилята мало би і політичне значіннє.

Се за мало, бо треба щоби наші наукові інституції, політичні організації, поодинокі особи зі степенями академічними вносили сейчас подібні прошеня-представленя. І сьвященики, сї наші великі патріоти, можуть і повинні нині вносити такі письма. Відома-ж є його оборона нашого сьвященства на зборах молодіжи.

Акція така мусить вдат ся. Поет, наділений нагородою і забезпечений матеріяльно, міг би нам єще неодин великий твір дати під будівлю народного Храму, бо хвиля превелика. Тільки не відкладаймо, бо ми і так припізнили ся!

З ВОЄННИХ ПРИПОВІДОК.

Почвірне порозуміне тримаєть ся постійно одної тактики: с п і л ь н о радити, а п о о д и н о к о брати в шкіру.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. сьв. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбуде ся в неділю дня 13. лютого с. р. о годині 3-ій пополудни в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр. Всї члени мають явити ся точно о назначеній годині. Члени, котрі не заплатять своїх вкладок за один місяць, зістануть суспендовані з Братства і У. Н. Союза. — Й. Крайник, предс.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх членів, що дня 13. лютого с. р. відбудеть ся братський мітинґ у гали при 44 Вут Стр. Той мітинґ буде дуже важний. Котрий член не явить ся на мітинґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Мітинґ розпічнеть ся о 2-гій годині пополудни. — В. Когут, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, вибрало на річнім мітинґу дня 25. грудня м. р. отсей новий уряд: Т. Титар, предс.; В. Липпак, кас.; Н. Романів, секр.; А. Шевчук, заст. предс.; А. Кук, заст. кас.; І. Андрусевич, заст. секр.; А. Борнак і П. Романів, контрольори; Ц. Тереняк і Я. Черпба, доглядачі хорих; Ю. Новак, дверник. — Н. Романів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, подає до відома, що засіданя місячні будуть відбувати ся кождої другої неділї по першім точно о год. 2-гій пополудни в льокали У. А. Горожан, 822 Н. Франклін Стр. Перше засіданє дня 13. лютого 1916. Обовязком кождого члена є бути на кождім місячнім засіданю. Щоб не бракло ані одного на 13. лютого, бо вже прийшли календарі, а дуже цікаві, бо майже весь зміст посьвячений нашим героям Січовим Стрільцям і нашї народні справи. Ми з тих календарів дуже вдоволені і складаємо щиру подяку У. Н. С. як і впорядчикови сих календарів. Тож прибудьте, а кождий їх отримає. Здорові були! — М. Качмарчик, предс.; М. Рибак, секр., 923 Wallace Str., Philadelphia, Pa.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая від 5, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинґ відбуде ся в суботу 12 лютого с. р. в домі Михайла Козака під числом 235 Патер евеню, Асторія. Кождий член має на сей мітинґ явити ся о годині 5-тій пополудни. Хто має який довг, повинен його вирівнати, бо инакше зістане суспендований. Котрий член не явить ся, заплатить 25 центів кари, а урядник 50 цнт. Подає ся до відома всім тим, котрі хотїли би приступити в члени нашого Братства і У. Н. Союза, що на тім мітинґу буде приниматися ся нових членів за половину вступного до Братства, а до У. Н. Союза після статута. Позамісцеві члени, котрі не можуть приїзджати на мітинґ, мають свої належитости присилати перед мітинґом длятого, що Братство не може чекати з висилкою вкладок до головної каси У. Н. Союза аж до послїдного дня. Усю належитість має ся посилати тільки на руки секретаря: Михайло Козак, 235 Patter Ave., Astoria, L. I. City, N. Y. М. Козак, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА

за січень 1916. р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	245.42	191.	37.92
2.	71.57	192.	17.02
3.	15.93	195.	26.91
4.	83.02	198.	13.11
5.	26.00	200.	34.23
6.	15.66	202.	18.82
7.	86.53	203.	33.67
8.	6.47	205.	22.92
9.	23.95	206.	39.99
10.	144.94	209.	65.86
11.	7.76	210.	20.81
12.	112.47	211.	55.12
13.	46.44	213.	90.48
14.	33.01	214.	11.37
15.	45.32	215.	33.78
17.	8.97	217.	198.76
18.	44.82	218.	84.17
19.	14.54	220.	33.17
20.	12.66	221.	139.47
21.	6.00	223.	40.59
22.	30.78	224.	20.95
23.	18.00	225.	68.24
24.	23.28	228.	19.89
25.	18.74	229.	110.00
26.	24.56	230.	40.93
27.	31.25	233.	33.31
28.	47.96	234.	40.06
29.	97.07	235.	51.42
30.	18.13	237.	87.72
31.	18.59	238.	6.40
32.	19.00	239.	101.47
33.	13.50	240.	19.47
34.	23.00	241.	23.07
35.	25.00	243.	29.48
36.	33.00	244.	23.65
37.	20.00	245.	8.21
38.	143.85	246.	17.48
39.	37.97	247.	74.16
40.	20.00	248.	30.99
41.	41.74	250.	9.66
42.	68.73	251.	34.86
43.	11.60	254.	42.27
44.	5.00	255.	30.97
45.	65.49	256.	13.25
50.	15.75	258.	20.74
51.	27.33	259.	60.37
52.	23.79	261.	20.02
53.	14.68	262.	14.41
56.	42.75	263.	10.39
57.	44.15	270.	131.00
63.	162.73	271.	21.63
65.	80.91	273.	25.77
66.	56.81	276.	57.96
67.	75.76	277.	28.77
69.	32.20	278.	30.82
70.	151.78	282.	51.09
71.	21.75	283.	40.49
73.	16.10	286.	15.76
76.	98.89	288.	34.43
77.	28.77	290.	27.33
78.	16.38	291.	29.48
79.	16.38	292.	68.44
81.	79.97	293.	10.25
82.	24.25	295.	30.26
85.	12.50	296.	43.86
86.	59.49	300.	89.28
87.	49.37	301.	81.83
89.	6.14	303.	12.62
90.	22.59	305.	21.96
91.	85.81	308.	24.37
96.	38.35	314.	11.81
98.	56.62	315.	22.40
99.	60.79	316.	95.21
102.	122.90	317.	37.66
104.	103.81	318.	67.59
105.	46.41	320.	5.87
106.	124.57	321.	37.36
109.	101.60	322.	28.42
112.	32.14	323.	39.33
113.	42.88	324.	35.24
117.	152.26	326.	65.44
123.	19.09	330.	50.70
124.	33.51	332.	24.11
125.	23.85	334.	7.12
127.	60.68	336.	119.16
128.	24.35	338.	91.84
132.	54.31	339.	46.82
133.	129.29	341.	25.46
135.	15.55	342.	32.14
136.	48.57	344.	18.65
137.	31.01	346.	15.08
138.	15.38	347.	11.24
140.	13.20	349.	23.22
142.	77.31	350.	46.03
145.	14.46	351.	16.85
146.	55.06	354.	27.95
147.	67.61	355.	28.81
148.	15.99	356.	9.62
149.	36.25	357.	10.33
150.	14.38	360.	44.15
151.	46.50	363.	60.85
155.	116.44	364.	11.91
160.	80.37	365.	51.96
162.	19.61	367.	27.11
165.	72.36	369.	43.49
168.	58.84	370.	23.01
170.	102.62	371.	22.98
173.	35.58	373.	11.94
174.	25.88	379.	32.36
175.	52.67	380.	19.92
178.	17.88	381.	15.05
179.	65.89	384.	28.29
180.	5.40	285.	18.47
181.	18.25	388.	20.12
186.	82.00	391.	31.50
392.	14.97	400.	30.08
393.	17.93	401.	22.35
395.	3.65	402.	26.29
396.	24.60		

На сплату морґечів	100.00
Процент від морґечів	578.88
Приходи друкарні	3.924.99
На сплату капіталу	50.00
„Свобода" процент від позички	62.75
Рент від дому У. Н. Союза	164.00
До фонду сиріт. вплинуло	1.388.65
Процент з банків	1.271.46
Прихід за місяць січень є	17.783.18

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Підлипчак Юлія, від. 4	1.000.00
Шпук Марія, від. 91	1.000.00
Шкурат Кузьма, від. 104	950.50
Хлебак Зузанна, від. 261	1.000.00
Козюра Іван, від. 338	1.000.00
Яремко Настя, від. 255	400.00
Слободзян Іван, від. 149	977.30
Дудик Іван, від. 151	1.000.00
Мута Григорій, від. 43	600.00
Дзуґан Марія, від. 310	434.00
Стець Ксеня, від. 71	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Лазар Андрій, від. 7	50.00
Кісак Анна, від. 202	100.00
Граділь Ілько, від. 305	50.00
Федонько Семен, від. 104	75.00
Парибус Гриць, від. 282	50.00

Сирітські части:

Рипчинський Андрій, від. 9	500.00
Віслоцький Семен, від. 18	500.00
Саноцький Іван, від. 237	412.00
Качкош Іван, від. 5	128.75
Фіцула Михайло, від. 209	500.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Платня головного опікуна	65.00
Платня помічника	65.00
Рент за січень	30.00
Видатки офісові і адміністр.	231.49
„Свобода" за січень	675.00
„Просьвіта" на видавництва	236.72
Розходи друкарні	4.669.24
За справи правні	180.00
За відзнаки	821.20

Розхід за січень є	18.991.20
Готівка з кінцем грудня м. р.	142.494.83
Прихід за січень	17.783.18
Разом	160.278.01
Розхід за січень	18.991.20
Готівка з кінцем січня	141.286.81

БІЛЯНС

з днем 31-ого січня 1916:

Стан чинний:

Готівка	141.286.81	
Морґечі	46.800.00	
Реальність	19.500.00	
Бонди	49.515.00	
Друкарня	25.050.00	**282.151.81**

Стан довжний:

Фонд посм.	50.168.54	
„ резерв.	117.087.86	
„ адмін.	38.516.22	
„ убогих	8.798.92	
„ народний	8.794.59	
„ сиріт.	58.785.68	**282.151.81**

Невиплачені посмертні запомоги за членів, померших по день 31. січня 1916, числять $17.925.03.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, г. ф. секр. У. Н. С.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталїон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 172

РАНЕНІ:

Римар Луць, 10 а. гір.
Сабура Андрій, 95 п.
Семенюк Василь, 36 з. о.
Сердечний Петро, 95 п.
Сімкович Микола, 22 з. о.
Стасюк Максим, 36 з. о.
Страфейчук Семен, 22 з. о.
Струґар Захар, 22 з. о.
Стрийський Рудольф, 11 г. т.
Сиротюк Михайло, 19 л.
Токарюк Василь, 95 п.
Томашевський Йосиф, 95 п.
Томяк Онисько, 95 п.
Федоряк Теодор, з. о.
Федусь Василь, 95 п.
Федик Іван, 10 а. гір.
Флїнта Матвій, 95 п.
Фундюр Семен, інф., ж.
Харащук Андрій, 36 з. о.
Хрептун Василь, 36 з. о.
Худий Андрій, 29 а.
Цецїнський Іван, 95 п.
Цюґа Василь, 95 п.
Чабан Василь, 95 п.
Череватий Павло, 95 п.
Черляцюк Іван, 22 з. о.
Чобан Іван, інф., ж.
Чоланюк Роман, 36 з. о.
Шапка Ілія, 22 з. о.
Яремчук Семен, 95 п.
Яворовський Іван, кан., ж.

ПОЛОНЕНІ:

Андрущишин Антін, 19 л.
Боднар Іван, 19 л.
Бойко Теодор, 19 л.
Головатий С., 19 л.
Ґадьо Пилип, 19 л.
Догарський Гринько, 19 л.
Зацїнюк Трофим, 19 л.
Заранський Андрій, 19 л.
Зварич Михайло, 19 л.
Ключицький Йосиф, 19 л.
Когут Іван, 19 л.
Козак Йосиф, 19 л.
Квасик Кароль, 19 л.
Лис Микола, 19 л.
Оравець Маріян, 19 л.
Партак Микола, 19 л.
Підцерковний Гринь, 19 л.
Підківка Теодор, 19 л.
Придаток Стефан, 19 л.
Санїтович Петро, 19 л.
Свірк Кароль, 19 л.
Сичак Павло, 19 л.
Чабан Демко, 19 л.
Шимків Теодор, 10 а. гір.
Юськевич Григорій, 19 л.
Юст Василь, 19 л.

Листа утрат ч. 173

видана 6. мая 1915.

ПОЛОНЕНІ:

Весоловський Михайло, 57 п., ран. (у шпитали в Росії)
Міхняк Іван, 32 л. (в Росії)
Мічульський Йосиф, 32 л. (в Росії)
Морох Юрко, 32 л. (в Росії)
Русиняк Василь, 32 л. (в Росії)
Сікорський Роман, 57 п. (в Сербії)

Листа утрат ч. 174

видана 8. мая 1915.

УБИТІ:

Риґайло Кирило (кад.), 9 п. (8. III, 1915)
Сенишин Іван (кад.), 33 л. (24. III—6. IV, 1915)
Яцковський Михайло (кад.), 9 п. (5. IV, 1915)
Балан Ілія, 41 п. (25. XI, 1914)
Бейко Кость, 9 п. (8. III, 1915)
Бережницький Михайло, 9 п. (8. III, 1915)
Білецький Петро, 41 п. (4. XI, 14)
Бонлїй Іван, 28 а. (21. XII, 1914)
Варварич Іван, інф., ж. (9. IV, 1915)
Василишин Кость, 9 п. (8. III, 15)
Ватерисевич Адам, 41 п. (4. XI, 1914)
Вітів Олекса, 9 п. (24. III, 1915)
Винник Василь, 9 п. (7. III, 1915)
Ґонта Іван, 9 п. (22. III, 1915)
Ґоряк Юрко, 41 п. (4. XI, 1914)
Ґресько Василь, 9 п. (5. IV, 15)
Добрян Іван, 41 п. (4. XI, 1914)
Дaїсьо Василь, 9 п. (3. IV, 1914)
Журовський Онисим, 41 п. (4. XI, 1914)
Заяс Казимир, 9 п. (4. IV, 1915)
Зборовський Іван, 9 п. (7. III, 15)
Івах Іван, 9 п. (7. III, 1915)
Іванів Василь, 41 п. (4. XI, 1914)
Куцан Іван, 9 п. (5. IV, 1915)
Кречун Стефан, 41 п. (4. XI, 14)
Курдей Михайло, 27 стр. (8. IV, 1915)
Мандра Павло, 9 п. (7. III, 1915)
Мазґа Порфир, 41 п. (4. XI, 1914)
Мицак Іван, 9 п. (8. III, 1915)
Плайон Дмитро, 41 п. (4. XI, 14)
Питляк Михайло, 9 п. (21. III, 1915)
Романишин Петро, 9 п. (4. IV, 15)
Рудавський Андрій, 2 у. (4. IV, 1915)
Русин Йосиф, 9 п. (8. III, 1915)
Савецький Август, 41 п. (4. XI, 14)
Савка Михайло, 9 п. (7. III, 1915)
Сенишин Іван, 9 п. (7. III, 1915)
Смук Іван, 9 п. (6. IV, 1915)
Сорока Іван, 9 п. (6. IV, 1915)
Спак Юрко, 41 п. (6. XI, 1914)
Стук Стефан, 9 п. (8. III, 1915)
Третяк Касіян, 41 п. (4. XI, 1914)
Шміґельський Яків, 9 п. (8. III, 1915)
Шотник Іван, 9 п. (27. III, 1915)
Ящишин Теодор, 9 п. (6. IV, 15)

РАНЕНІ:

Коник Михайло (кад.), 9 п.
Максимович Теодор (кад.), 9 п.
Митрик Теодор (кад.), 41 п.
Сухомель Франко (кад.), 9 п.
Антонюк Іван, 27 стр.
Братник Теодор, 9 п.
Беян Василь, 41 п.
Берґева Іван, 41 п.
Безрукий Григорій, 9 п.
Біловус Теодор, 9 п.
Борецький Стефан, 9 п.
Брезно Іван, 9 п.
Брич Павло, 9 п.
Бубнів Микола, 9 п.
Бучула Антін, 9 п.
Буденчук Олекса, 41 п.
Бульсак Йосиф, 9 п.
Бунян Антін, У. С. С., Буковина, Вижниця, Плоска, 1886
Валїхновський Гнат, 9 п.
Васильків Василь, 9 п.
Василїв Йосиф, 9 п.
Василишин Василь, 9 п.
Вербицький Іван, 9 п.
Войтович Стефан, 18 л.
Волянський Волод. (капр.), У. С. С., Буковина, Заставна, Онут, 1895
Волошин Павло, 33 л.
Воркович Ілько, 9 п.
Воробець Андрій, 9 п.
Ґалїп Микола, 41 п.
Ґорбаль Іван, 9 п.
Гринюк Косма, 27 стр.
Ґринчишин Іван, 9 п.
Гичка Матвій, 9 п.
Ґорчинський Йосиф, 9 п.
Дацко Григорій, 9 п.
Денис Микола, 9 п.
Дерещук Іван, 9 п.
Дідоха Дмитро, 9 п.
Долїшний Іван, 9 п.
Дрегуца Іван, 41 п.
Духняк Федор, 9 п.
Дуда Іван, 9 п.
Дутка Микола, 9 п.
Дужак Василь, 9 п.
Єдинак Іван, 9 п.
Зазуляк Микола, 41 п.
Зварич Онуфер, 9 п.
Іляняк Теодор, 9 п.
Кацибора Іван, 9 п.
Карасик Михайло, 9 п.
Климаш Яків, 9 п.
Кохан Петро, 9 п.
Коняк Кость, 27 стр.
Ковалїв Іван, 9 п.
Козокар Василь, 41 п.
Краснян Василь, 27 стр.
Краснян Олекса, 41 п.
Красуцький Михайло, 9 п.
Лаґойда Дмитро, 9 п.
Ляріон Дмитро, 41 п.
Лесюк (ур. 1891), 9 п.
Лешко Олекса, 9 п.
Левицький Іван, 9 п.
Лїтра Петро, 41 п.
Лукаш Павло, 41 п.
Майович Войтко, 9 п.
Максимович (ур. 1884), 9 п.
Малиновський Мартин, 9 п.
Мандзероха Юрко, 9 п.
Манич Дмитро, 9 п.
Матрофайло Іван, 9 п.
Медвідчук Олекса, 27 стр.
Меленка Ілько, 27 стр.
Мельник Лука, 9 п.
Мельник Микола (ур. 1892), 9 п.
Мельняк Стефан, 9 п.
Мішкович Войтко, 9 п.
Моч Юліян, 27 стр.
Морошан Дмитро, 41 п.
Морошан Микола, 41 п.
Мос Антін, 9 п.
Мисів Петро, 9 п.
Мицїв Василь, 41 п.
Найда Іван, 9 п.
Недельковнч Дмитро, 27 стр.
Неситак Олекса, 9 п.
Новаковський Андрій, 9 п.
Окан Юрко, 9 п.
Олексин Теодор, 9 п.
Ормежовський Іван, 9 п.
Осадчук Юрко, 9 п.
Паладюк Василь, 41 п.
Паславський Йосиф, 9 п.
Павловський Адольф, 9 п.
Павлюк, 41 п.
Павлишин Антін, 9 п.
Пелячик Харитон, 9 п.
Петруняк Дмитро, 27 стр.
Півхлопок Михайло, 9 п.
Попович Стефан, 9 п.
Прокопович Стефан, 9 п.
Привда Семен, 9 п.
Пушкар Михайло, 9 п.
Пиць Іван, 9 п.
Ружилович Іван, 9 п.
Сабадаш Дмитро, 9 п.
Салдан Іван, 9 п.
Самборський Евстахій, 9 п.
Самборський Іван, 9 п.
Сандуляцький Онамій, 41 п.
Савків Андрій, 9 п.
Савчук Юрко, 41 п.
Семенишин Василь, 9 п.
Скрибуляк Федор, 27 стр.
Слюсарук Ілія, 41 п.
Солярчик Олекса, 9 п.
Сович Антін, 9 п.
Сподарик Михайло, 9 п.
Стахура Вільгельм, 9 п.
Стрижак Данило, 9 п.
Телїхович Микола, 9 п.
Ткачук Антін, 41 п.
Тріщ Сава, 9 п.
Тринчолин Михайло, 9 п.
Уханський Юрко, 9 п.
Федьків Василь, 9 п.
Федоляк Онуфер, 9 п.
Федорин Іван, 9 п.
Федоришин Йосиф, 9 п.
Фединич Лев, 9 п.
Феїв Михайло, 9 п.
Фрицький Стефан, 9 п.
Хомин Іван, 9 п.
Худин Микола, 9 п.
Цорома Семен, 41 п.
Черниковський Стефан, 9 п.
Чорнюк Дмитро, 9 п.
Щевчик Юрко, 9 п.
Шустер Іван, 9 п.
Яцків Теодор, 9 п.
Якимець Прокіп, 9 п.
Ярма Юрко, 27 стр.

ПОЛОНЕНІ:

Чоп Броніслав (кад.), 95 п. (в Росії)
Андрейчук Матвій, 95 п. (в Росії)
Андрейчук Михайло, 9 п.
Андрусейко Петро, 9 п.
Асафтій Юрко, 41 п. (в Росії)
Бабець Василь, 9 п.
Бабій Василь, 95 п. (в Росії)
Бабор Михайло, 9 п.
Бабинців Кость, 9 п. (в Росії)
Бабичук Микола, 9 п.
Бахнюк Микола (в Сербії)
Бачурик Йосиф, 9 п.
Багляр Дмитро, 9 п.
Байла Павло, 18 стр. (в Росії)
Байорик Йосиф, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Балабух Петро, 95 п. (в Росії)
Балагурак Іван, 24 п. (в Сербії)
Баляк Іван, 35 з. о. (в Росії)
Балян Роман (в Росії)
Балван Прокіп, 9 п.
Банац Вавро, 9 п.
Бар Яків, 9 п.
Барабаш Григорій, 9 п.
Баранчук Павло, 9 п.
Баранишин Олекса, 9 п.
Барчик Андрій, 9 п.
Барка Іван (в Серібі)
Барнас Дмитро, 9 п.
Бартків Атанас, 35 з. о., ран. (в Росії)
Башта Василь, 9 п.
Башта Іван, 9 п.
Базїв Яким, 9 п.
Беґерський Михайло, 95 п. (в Росії)
Белей Михайло, 35 з. о. (в Росії)
Белеш Матвій, 41 п. (в Росії)
Бенїв (Микитин) Іван, 9 п. (в Росії)
Бенкалович Іван, 9 п.
Бенкалович Микола, 9 п. (в Росії)
Беркета Петро, 35 л. (в Росії)
Бетрун Лев, 9 п.
Безносковець Андрій, 9 п., ран. (в Росії)
Безпалюк Павло, 35 з. о. (в Росії)
Білик Йосиф, 9 п. (в Росії)
Бідаїнський Андрій, 24 п. (в Чорногорі)
Бідаїнський Іван, 35 л. (в Росії)
Бігановський Мик., 15 п. (в Росії)
Біка Юрко, 41 п. (в Росії)
Білецький Дмитро, 9 п.
Біляк Олекса, 35 л. (в Росії)
Біляк Рудольф (в Сербії)
Білян Іван, 9 п.
Біловус Яків, 9 п. (в Росії)
Білик Григорій, 9 п. (в Росії)
Благий Гнат, 9 п.
Блащишин Франко, 15 п. (в Росії)
Блажків Микола, 9 п.
Бліхарський Дмитро, 9 п. (в Росії)
Блоха Карпо, 95 п. (в Росії)
Бобуля Андрій, 95 п. (в Росії)
Бобик Михайло, 9 п.
Бобин Теодор, 95 п. (в Росії)
Боца Юрко, 41 п.
Бочар Павло, 9 п.
Бодляк Іван (в Сербії)
Боднар Василь, 9 п.
Боднар Іван, 95 п. (в Росії)
Боднарчук Василь, 35 л. (в Росії)
Боднарюк Іван, 41 п. (в Росії)
Богоніс Василь, 9 п.
Бойчук Микола, 41 п. (в Росії)
Бойчук Микола, 9 п.
Бойчук Петро, 41 п. (в Росії)
Бойко Адам, 95 п. (в Росії)
Бойко Василь, 9 п. (ур. 1892)
Бойко Василь, 9 п. (ур. 1886)
Бойко Василь, 95 п. (в Росії)
Бойко Гринь, 9 п.
Бойко Микола, 9 п.
Бойко Теодор, 9 п.
Боловчук Олекса, 9 п.
Боровинюк Франко, 9 п.
Борсук Василь, 9 п.
Борис Олекса, 9 п.
Борисовський Йосиф, 9 п.
Ботка Іван, 9 п.
Ботовинець Стефан, 9 п.
Божовський Іван, 14 с. (в Росії)
Бразик Матвій, 9 п.
Бред Теодор, 9 п.
Бронїшевський Іван, 9 п.
Брухаль Теодор, 9 п.
Брушак Андрій, 9 п.
Бричкевич Олекса, 95 п. (у шпитали в Росії)
Бритовник Юрко, 24 п. (в Чорногорі)
Бриняк Петро, 9 п.
Бубурудзан Никита, 41 п. (в Росії)
Бубурудзан Онуфрій, 41 п. (в Росії)
Бухо Антін, 9 п.
Буцяк Стефан, 9 п. (в Росії)
Буцерка Іван, 9 п. (в Росії)
Буцерка Микита, 9 п.
Бучак Йона, 35 л. (в Росії)
Будник Ілько, 41 п. (в Росії)
Букатар Юрко, 41 п. (у шпитали в Росії)
Букор Петро (в Сербії)
Букулей Микола, 41 п.
Вульбук Юрко, 41 п. (в Росії)
Вулиґа Юрко, 41 п.
Вулиґа Іван, 41 п. (в Росії)
Бундз Франко, 95 п. (в Росії)
Бурак Петро, 9 п.
Бурак Семен, 35 з. о. (в Росії)
Бурковський Василь, 9 п.
Буряк Василь, 22 з. о. (в Росії)
Бурштинський Кость, 15 п. (в Росії)
Буряник Федьо, 9 п.
Бутинець Стефан, 35 л. (в Росії)
Буздей Іван, 41 п. (в Росії)
Било Атанас, 95 п. (в Росії)
Ваньо Стефан, 9 п.
Ваплавський Яків (Андрія), 41 п. (в Росії)
Вайда Василь, 9 п.
Вакар Дамян, 22 з. о. (в Росії)
Варосій Микола, 95 п. (в Росії)
Васович Михайло, 95 п. (в Росії)
Васус Тимко, 35 з. о. (в Росії)
Васильців Петро, 9 п. (в Росії)
Васильчишин Йосиф, 9 п.
Василечко Стефан, 9 п.
Василевич Василь, 95 п. (у шпитали в Росії)
Василїв Андрій, 9 п.
Василїв Михайло, 9 п. (в Росії)
Василїв Стефан, 9 п.
Веґера Арсеній, 41 п. (у шпитали в Росії)
Величко Василь, 35 з. о. (в Росії)
Величко Іван, 9 п.
Вірчак Мартин, 9 п.
Вітрук Роман, 9 п.
Вівчар Стефан, 24 л. (в Росії)
Візнюк Юрко, 41 п.
Войтків Ілько, 95 п. (в Росії)
Войтович Іван, 35 з. о., ран. (у шпитали в Росії)
Волянський Казимир, 95 п., ран. (у шпитали в Росії)
Велчук Антін, 9 п. (в Росії)
Волощук Микола, 24 п. (в Росії)
Волошин Яким, 9 п.
Воробець Стефан, 95 п., ран. (у шпитали в Росії)
Возняк Юрко, 9 п.
Возний Тома, 35 з. о. (в Росії)
Вигодованець Семен, 9 п.
Виклинець Андрій, 9 п.
Винничук Дмитро, 24 п. (в Росії)
Вияник Іван, 95 п.
Виталь Петро, 41 п.
Витвицький Михайло, 9 п.
Вивюрський Франко, 9 п., ран. (в Росії)
Ґачка Микола, 9 п.
Ґачка Стефан, 9 п.
Ґайдук Іван, 9 п.
Ґалай Стефан, 95 п. (в Росії)
Ґалас Андрій, 9 п.
Ґанчарик Михайло, 95 п. (в Росії)
Ґандзій (ур. 1890), 9 п.
Ґанкевич Василь, 95 п. (в Росії)
Ґасинець Марко, 9 п.
Гавриляк Йосиф, 9 п.
Гавриляк Михайло, 24 п. (в Росії)

(Дальше буде).

КОЛИ ЛІКАРІ НЕ МОГЛИ УЖЕ ПОМОГТИ.

Богато разів буває так, що лікарі довгі літа лічать хорого, однак не можуть вилічити його так, як може його вилічити уживане Болгарського Кровного Чаю, як се може посьвідчити наш земляк Павло Пудель, Бакс 44, Крампіанц, Па., котрий так пише: „Прошу о єще одну дозу Болгарського Кровного Чаю за $1.00. Моя жена хорувала через кілька літ і лікарі не могли її вилічити, але тепер, відколи зачала уживати Болгарський Кровний Чай, чує ся о много лучше. Кождому поручаю сей пожаданий, природний лік". Г. Г. фон Шлїкова Болгарський Кровний Чай, сей з 14 чистих, природних частий складаючий ся лік, є найуспішнійшим, найправдивійшим і найлучшим средством проти охорони жолудка, запору, селезінки, мочового міхура, ломання, болю голови, неправильности стільця і травленя, браку апетиту, зіслабленя, перестуди і т. д.

Яко такий, що чистить і розмножує кров, не має сей лік пари на сьвіті, а є пожаданий жінками і дівчатами в часі місячних періодів.

Одну велику дозу, яка вистарчить на 5 місяців, за $1.00 вишле сейчас: Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.